

Tulevaisuusajattelu tulevaisuutta tekevässä yrityksessä

Tutun kesäsemma 2019

FT Marja-Liisa Viherä
ViheräVerstas oy

Lyhyt katsaus eri vuosikymmeniltä

- 1960-luku : regressioanalyysijä ja tilastomatemattisia malleja, Trendien tarkastelua ja tutkimista, lyhyen ajan ennusteita, 5-vuotissuunnitelmia (pll:n liiketaloudellinen tutkimuslaitos)
- 1970-luku: systeemianalyysia ja delfoi, parlamentaarinen liikennekomitea (pll:n tulevaisuuskuvia, televiestinnän delfoi)
- 1980-luku: skenaarioita ja tarinoita, työryhmiä (mm. Tietoliikenteen haasteet 2000, vammaisten tiedonsaanti, kuvitelmia tietoliikenteen käytöstä tulevaisuudessa).
Viestintäleiri

1990- luku: Artikkeleita, koulutusta, esimerkkejä, työprojekteja mm. **sostoimen kanssa**, Pekingin naisten kokous, maatalousprojekti Lapinjärven kunnan kanssa, tulevaisuusjuna, skenaariot van-palveluista sekä valtioneuvoston tietoyhteiskuntahankkeita
Väitöskirja, viestintäleirit

2000-luku: Kirjoja, esitelmiä, esimerkkejä, vanhusten puhelin rinki, verkostosihtööri, Kallio Tänään projekti, Romanian matkan raportointi reaaliaikaisesti kuvien kanssa, viestintäleirit

Työ jatkuu

- 2010-luku: osallistumista, osallisuusprojekti, pienyritysten digitalisaatio, maahanmuuttajakoululaisten viestintäviikot, kokonaisturvallisuusseminaari, Tietotaitotalkoot, viestintäleirit

Onnistumisen edellytyksiä

- Sostoimen projekti lähti pääjohtajien toivomuksesta liikkeelle
- Mukana motivoituneita toimijoita (vapaa haku)
- tulevaisuusverstaita, ongelmanratkaisutyöpajoja, lehtiä, tutkimusta, kuuntelua, osallisuutta runsaasti
- Mukana olleille kunnille merkityksellinen

Miksi jäi lyhyiksi pyrähdyksiksi?

- **Maatalousprojekti** maatalousneuvojan ja ak:n yhteinen idea
- Tekniikka vielä kömpelöä
- Maatalousneuvoja vaihtui

- **Kallio Tänään**, mukana toimijat Helsingin kaupungilta ja Telestä – ei johtohenkilöitä
- Tekniikka ei taipunut

Kyse on ollut tulevaisuusajattelun herättämisestä ja esimerkkien avulla tietotekniikan mahdollisuuksien esittämisestä. Skenaariot kaiken takana. Koulutustilaisuuksien järjestämisestä

Osa johtajista on ollut innostuneista , ensimmäisinä vuosikymmeninä Honkasalo, sitten Tarjanne ja erityisesti Matti Makkonen.

Kuinka paljon työ on vaikuttanut, on vaikea itse arvioida.

Yksittäiset tapahtumat ja seminaarit ovat onnistuneet ja esimerkit kertaluonteisina kyllä. Mutta aika on ollut liian aikaista pysyvyyden saamiseksi. Kyse on myös tekniikan kehittäjien, käyttäjien ja lainsäädännön välisestä diskurssista. (Leena Viukarin väitöskirja 2010)

Huomattakoon, että pll oli 1990- luvulle asti valtion laitos ja 1990 valtion liikelaitos, joka yhtiöitettiin 1994 ja syntyi Suomen Posti ja Telecom Finland ja Telecom yksityistettiin 1998 ja nimettiin Soneraksi kunnes vuonna 1999 se listautui pörssiin. TeliaSonera 2003.

Kun tele oli valtionlaitos sen tehtävä oli lain mukaan hoitaa teleliikennettä maan yleinen etu ja terveet liikeperiaatteet huomioiden. Kun siitä tuli liikelaitos, siirryttiin tulosjohtamiseen ja pörssissä tavoite on voitto omistajille.

Tulevaisuuden tutkimus ja ihmisten tarpeiden ymmärtäminen oli itseasiassa kirjoitettu pll:n lakiin, tosin ei selväkielisenä.

Tulosjohtamisen aikana siirryttiin puhumaan yritysten tarpeista ja kuluttajista. Tällöin painopiste tutkimuksessa oli markkinatutkimusta

Overtonin ikkuna on politiikan tutkimuksessa käytetty käsite, joka viittaa sallittuihin keskustelunaiheisiin. Overtonin ikkuna voidaan jakaa seuraaviin osiin:

Ennenkuulumaton (unthinkable)

Radikaali (radical)

Hyväksyttävä (acceptable)

Järkevä (sensible)

Suosittu (popular)

Voimassa oleva asian tila (policy)

Käsitettä voi myös soveltaa tekniikan käyttöönottoon

Jos Overtonin ikkunan toiselta laidalta kannatuspuheenvuorot loppuvat, ikkuna voi kaventua ja siirtyä Y-akselilla toiseen suuntaan. Tällöin aiemmin "järkevä" pidetyt ehdotukset voivat muuttua "radikaaleiksi", koska nämä mielipiteet eivät enää nauti suosiota.

Tätä pitää pohtia!!!